

Sygn. akt VI A Ca 1376/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Ryszard Sarnowicz

Sędziowie: SA Krzysztof Tucharz (spr.)

SO (del.) Aleksandra Kempczyńska

Protokolant: sekr. sądowy Magdalena Męczkowska

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 25 czerwca 2014 r.

sygn. akt III C 153/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI A Ca 1376/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo (...) sp. z o.o. w W. skierowane przeciwko (...) sp. z o.o. w W. o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 3 lutego 2012 r. sygn. akt III C 603/10 oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 grudnia 2012 r. sygn. akt VI A Ca 675/12.

Ponadto zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanej koszty procesu w wysokości 2.417 zł.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 3 lutego 2012 r., wydanym w sprawie o sygn. III C 603/10 z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. przeciwko (...) sp. z o.o. w W. o ochronę dóbr osobistych, które to orzeczenie zmienił częściowo Sąd Apelacyjny w Warszawie w dniu 13 grudnia 2012 r., pozwana spółka została zobowiązana do zamieszczenia na łamach poniedziałkowego i sobotniego wydania gazety (...) na str. 6 w środkowej jej części oświadczenia zawierającego przeprosiny (...) sp. z o.o. w W. za naruszenie jej dóbr osobistych poprzez opublikowanie

w dniu 9 grudnia 2008 r. artykułu pl. „(...)”, a ponadto do przesłania, tej samej treści pisemnego oświadczenia, listem poleconym na adres powodowej spółki, w terminie 14 dni, licząc od daty uprawomocnienia się wyroku.

Orzeczeniu temu klauzulę wykonalności nadał Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 19 grudnia 2012 r.

Postanowieniem z dnia 11 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa wezwał dłużnika – (...) sp. z o.o. w W. do wykonania obowiązku wynikającego ze wskazanego wyżej tytułu wykonawczego poprzez zamieszczenie na łamach poniedziałkowego i sobotniego wydania (...), na str. 6, w środkowej części, o formacie odpowiadającym formatowi płatnego ogłoszenia, opublikowanego przez (...) sp. z o.o. na łamach (...) w dniu 15 grudnia 2008 r., oświadczenia o treści wskazanej w punkcie I wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 3 lutego 2012 r. sygn. akt III C 603/10, w terminie 14 dni od dnia otrzymania tego postanowienia.

Wobec niewykonania powyższego orzeczenia przez dłużnika wierzyciel wystąpił do Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa z wnioskiem o udzielenie mu umocowania do zrealizowania czynności zamieszczenia ogłoszenia na koszt dłużnika oraz o przyznanie mu na ten cel kwoty 14.000 zł.

W wykonaniu zamówienia dłużnika z dnia 30 stycznia 2013 r., w Dzienniku (...) opublikowane zostały w dniu 4 lutego 2013 r. (w wydaniu poniedziałkowym) przeprosiny o treści wskazanej w punkcie I wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 3 lutego 2013 r., jednak nie na stronie 6-iej lecz 14-iej i w formacie większym od tego jaki nakazał Sąd Okręgowy.

Natomiast dłużnik uznał, że nie ma możliwości opublikowania oświadczenia w wydaniu sobotnim, ponieważ istnieje jedynie tzw. piątkowo-niedzielne wydanie (...).

W tym stanie rzeczy (...) sp. z o.o. w W. wystąpiła do Sądu z niniejszym powództwem, opierając go na przepisie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Pozwana wniosła o oddalenie tego roszczenia w całości i zasądzenie od strony przeciwnej kosztów postępowania.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo było bezzasadne.

Sąd nie podzielił argumentacji powodowej spółki, jakoby dokonała ona wszelkich niezbędnych oraz możliwych czynności mających na celu sumienne i komplementarne wykonanie nałożonych na nią obowiązków wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 3 lutego 2012 r. i że nastąpiło osiągnięcie celu, jakim było udzielenie spółce (...) niemajątkowej ochrony prawnej w zakresie usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych tego pomiotu.

Zdaniem Sądu, zamieszczenie stosownego oświadczenia jedynie w poniedziałkowym wydaniu (...) na innej stronie oraz w innym formacie niż wskazany w tytule wykonawczym nie może być uznana nawet za częściowe spełnienie świadczenia wynikającego z przedmiotowego tytułu wykonawczego.

Bez znaczenia jest przy tym okoliczność, że to zleceniobiorca – wydawca gazety (...) nie wywiązał się w należyty sposób z przedłożonego mu przez dłużnika zamówienia.

Sąd wskazał również, że nie wchodzi też w grę powoływana przez powodową spółkę (dłużnika) niemożność egzekwowania zobowiązania odnośnie publikacji oświadczenia w sobotnim wydaniu tejże gazety, bowiem istnieje wydanie piątkowo-niedzielne i to w nim należało zamieścić nakazane przez Sąd przeprosiny.

Spółka (...) nie podniosła w trakcie trwania poprzedniego postępowania (o ochronę dóbr osobistych) zarzutu niemożności wykonania zobowiązania publikacji w wydaniu sobotnim gazety (...) i z tych względów nie mogą być przedmiotem rozpoznania w sprawie dotyczącej powództwa opozycyjnego zdarzenia istniejące przed powstaniem tytułu wykonawczego korzystającego z powagi rzeczy osądzonej.

W konkluzji powyższych rozważań Sąd Okręgowy stwierdził, że powód jako dłużnik nie dołożył należytej staranności, aby zaspokoić wierzyciela zgodnie z treścią tytułu wykonawczego i obowiązującym prawem.

Dopiero prawidłowa publikacja oświadczenia w dwóch wydaniach gazety (w jednym tygodniu) będzie stanowić spełnienie świadczenia wynikającego z wyroku sądowego.

Ubocznie Sąd Okręgowy podniósł, że wobec wykonania tytułu wykonawczego w zakresie roszczenia majątkowego i kosztów procesu (pkt. II i IV) wyroku Sądu Okręgowego z dnia 3 lutego 2012 r. sygn. akt III C 603/10 nie jest możliwe pozbawienie tytułu wykonawczego również w tej części.

Stosownie do wyniku sprawy powodowa spółka została zobowiązana do zwrotu stronie przeciwnej poniesionych przez nią kosztów zastępstwa procesowego (art. 98 k.p.c.).

Powyższy wyrok zaskarżyła w całości spółka (...) podnosząc następujące zarzuty:

I. naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, to jest:

1) art. 354 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i wydanie wyroku bez analizy sposobu wykonania przez powódkę zobowiązania wynikającego z wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 3 lutego 2012 r., zmienionego częściowo wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 grudnia 2012 r. sygn. akt VI ACa 675/12,

2) art. 355 § 1 k.c. w zw. z art. 354 k.c. poprzez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że powódka nie dochowała należytej staranności przy wykonaniu wyroku w sprawie o ochronę dóbr osobistych,

3) art. 475 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, skutkujące uznaniem, że zobowiązanie powódki nie wygasło pomimo, że świadczenie do którego została ona zobowiązana stało się niemożliwe wobec konieczności opublikowania przeprosin w nieistniejącym wydaniu gazety (...),

4) art. 477 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nadanie rzekomo nienależystemu wykonaniu przez skarżącego wyroku skutków nieprzewidzianych przez przepisy kodeksu cywilnego, regulujące niewykonanie i nienależyte wykonanie zobowiązań, to jest uznanie, że powódka powinna wykonać wyrok w sprawie o ochronę dóbr osobistych w podwójnej ilości,

5) art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie i błędne uznanie, że domaganie się przez spółkę (...) wykonania wyroku przy pomocy instytucji umocowania do wykonania czynności na koszt dłużnika w trybie art. 1049 k.c. nie narusza zasad współżycia społecznego i tym samym odmówienie powódce ochrony w związku z działaniami pozwanego, a także obciążenie powódki negatywnymi konsekwencjami wadliwych działań pełnomocnika pozwanego oraz wydawcy gazety (...),

II. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj.

a) art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez wadliwe uznanie, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego nie nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie strony powodowej wygasło w sytuacji, gdy doszło do spełnienia świadczenia w odniesieniu do opublikowania przeprosin w poniedziałkowym wydaniu gazety (...) oraz poprzez niemożliwość świadczenia w zakresie opublikowania przeprosin w sobotnim wydaniu tej gazety, z uwagi na brak takiego wydania,

b) art. 233 § 1 k.p.c. wskutek przyjęcia błędnych ustaleń faktycznych wobec pominięcia faktu skierowania przez powódkę do spółki (...) listu poleconego zawierającego przeprosiny, o których mowa w punkcie I wyroku Sądu Okręgowego z dnia 3 lutego 2012 r., a powyższa okoliczność nie była kwestionowana przez strony,

c) art. 328 § 2 k.p.c. przez niewyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia podstaw prawnych, na których Sąd I instancji oparł ocenę prawną wykonania zobowiązania przez stronę powodową, co uniemożliwia dokonanie kontroli instancyjnej.

W oparciu o przytoczone wyżej zarzuty powodowa spółka wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez pozbawienie wykonalności wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 3 lutego 2012 r. sygn. akt III C 603/10 i wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 grudnia 2012 r. sygn. kat VI ACa 675/12, opatrzonego klauzulą wykonalności Sądu Apelacyjnego nadaną w dniu 19 grudnia 2012 r. w zakresie punktu I oraz II określonego przez Sąd jako „tytuł wykonawczy” oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz apelującego kosztów procesu za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację (...) sp. z o.o. w W. wносиła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od strony przeciwnej na rzecz pozwanej kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozbawiona jest uzasadnionych podstaw prawnych i podlega oddaleniu.

Wbrew twierdzeniom strony skarżącej nie doszło do wykonania przez dłużnika zobowiązania zgodnie z treścią wynikającą z tytułu wykonawczego.

Jeżeli chodzi o opublikowanie przeprosin w poniedziałkowym wydaniu gazety (...) to w wyroku uwzględniającym powództwo o ochronę dóbr osobistych w sposób precyzyjny określono, gdzie i w jakiej formie należy zamieścić owo oświadczenie.

Poza sporem jest okoliczność, że przedmiotowa publikacja nie ukazała się na tej stronie gazety, którą wskazał Sąd i nie ma tu istotnego znaczenia fakt, że rozmiar ogłoszenia był większy od tego, który został podany w wyroku.

Gdyby odwołać się do przyjętych w art. 354 § 1 k.c. kryteriów oceny wykonania zobowiązania to nie sposób zgodzić się z poglądem pozwanej, iż taka realizacja części nałożonego na ten podmiot obowiązku zapewnia wierzycielowi osiągnięcie zamierzonego celu.

Z punktu widzenia wierzyciela nie jest rzeczą pozbawioną istotnego znaczenia to, na której stronie dziennika ukaże się stosowne oświadczenie. W żadnym też razie nie można uznać, że powstała w tym zakresie niezgodność (co do miejsca publikacji) może zostać wierzycielowi „zrekompensowana” poprzez zwiększenie rozmiaru ogłoszenia.

Całkowicie chybiona jest argumentacja skarżącej spółki o rzekomym dołożeniu przez nią należytej staranności (art. 355 § 1 k.c.).

Z punktu widzenia wierzyciela liczy się efekt a nie to – czy dłużnik ponosi jakakolwiek winę za to, że nakazane oświadczenie nie spełniało wymogów publikacji opisanych w wyroku Sądu.

Jeżeli wydawca gazety (...) zrealizował w sposób niewłaściwy przekazane mu przez dłużnika zlecenie to fakt ten może być podstawą dochodzenia przez powodową spółkę roszczeń odszkodowawczych wobec adresata powyższego zamówienia.

Szkoda podlegałaby tu na poniesieniu przez skarżącego zbędnych wydatków związanych z wadliwą publikacją ogłoszenia.

Nie wchodzi tu w grę powoływane w apelacji naruszenie art. 475 § 1 k.c., który to przepis przewiduje tzw. następczą niemożliwość świadczenia tj. zdarzenie do którego dochodzi po powstaniu zobowiązania.

Skoro zobowiązanie powstało z chwilą uprawomocnienia się wyroku powódka mogłaby skutecznie podnosić zarzut, iż brak jest sobotniego wydania gazety (...) wówczas, gdyby po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiła zmiana w zakresie edycji tego tytułu prasowego.

Tymczasem strona powodowa utrzymała, że dopiero na etapie wykonania wyroku powzięła wiadomość o fakcie niewydawania w/w gazety w sobotę lecz w piątek (obejmujący cały weekend).

Samo uzyskanie takiej wiadomości nie jest zdarzeniem, o którym mowa w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Poza tym wydaje się wysoce wątpliwe, że skarżąca jako były wydawca tego tytułu prasowego nie miała w toku poprzednio rozpoznawanej sprawy wiedzy, co do częstotliwości wydawania gazety i nie mogła zgłosić obecnie podnoszonego zarzutu w apelacji wywiezionej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 3 lutego 2012 r.

Nie do przyjęcia był również zarzut naruszenia przez Sąd I instancji przepisu art. 477 § 1 k.c.

W rzeczywistości, pozwana spółka nie uzyskała od dłużnika świadczenia, w zakresie niemajątkowej ochrony dóbr osobistych „w podwójnej wysokości” skoro, jak słusznie uznał Sąd Okręgowy nie doszło w ogóle do wykonania zobowiązania zgodnie z treścią tytułu wykonawczego, w odniesieniu do zamieszczenia stosownego oświadczenia w prasie.

Tego poglądu w niczym nie może zmienić argumentacja skarżącej, że skierowała ona do spółki (...) pismo zawierające nakazane przez Sąd przeprosiny, gdyż był to dodatkowy obowiązek nałożony przez powódkę niezależnie od konieczności opublikowania dwukrotnie przeprosin w gazecie.

Co się za tyczy naruszenia przepisu art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie to w pierwszej kolejności należy zauważyć, że zarówno w judykaturze i doktrynie istnieje spór, czy w ogóle przepis ten może stanowić samodzielną podstawę powództwa opozycyjnego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 27 stycznia 1999 r., II CKN 151/98, z dnia 5 czerwca 2007 r. I CSK 116/97).

Gdyby nawet przychylić się do stanowiska dopuszczającego taką możliwość to nie sposób uznać, w świetle ustalonych w niniejszej sprawie okoliczności faktycznych, że działania pozwanej spółki, która podjęła czynności zmierzające do zastępczego wykonania wyroku są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Spółka (...) dąży do realizacji tego orzeczenia w celu ochrony swoich interesów, zasadnie uznaje, że dłużnik nie wykonał nałożonego na niego zobowiązania zgodnie z treścią tytułu wykonawczego.

W żadnym wypadku nie można przyjąć, że wykonanie prawomocnego wyroku spowoduje dla strony skarżącej jakieś dotkliwe skutki, które byłyby nie do pogodzenia z powszechnie uznawanymi zasadami etycznego i uczciwego postępowania.

Jako bezzasadny należy ocenić zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Jak już była o tym mowa powodowa spółka nie wywiązała się w prawidłowy sposób z obowiązku opublikowania przeprosin w poniedziałkowym wydaniu gazety (...) oraz nie powstała sytuacja niemożności zamieszczenia przeprosin w sobotnim wydaniu tej gazety, po powstaniu tytułu egzekucyjnego.

Już tylko ubocznie wypada zauważyć, że skoro istnieje „piątkowo-niedzielne” wydanie gazety (...), to tym samym obejmuje ono również sobotę i niewątpliwie opublikowanie w tym wydaniu nakazowego oświadczenia nie będzie uchybiało wymogowi przewidzianemu w treści tytułu wykonawczego.

Nie wytrzymuje krytyki zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie przez Sąd I instancji okoliczności skierowania do pozwanej spółki, listem poleconym przeprosin.

Ta kwestia pozostaje bez jakiegokolwiek wpływu na ocenę równoległego obowiązku zamieszczenia przeprosin w prasie, do czego odniósł się już wcześniej Sąd Apelacyjny.

Co się zaś tyczy zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. to również jest on chybiony.

Sąd Okręgowy w przekonujący sposób wyjaśnił przyczyny, dla których uznał, że skarżąca nie wykonała wyroku zgodnie z jego treścią (dotyczy poniedziałkowej publikacji).

Zobowiązanie to było na tyle dokładnie sprecyzowane w tytule egzekucyjnym, że zaistniałe odstępstwo, co do strony gazety na której powinno być zamieszczone oświadczenie dłużnika w oczywisty sposób, dyskwalifikuje taki sposób spełnienia świadczenia.

Mając to wszystko na względzie, wniesioną apelację należało oddalić z mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 i art. 391 § 1 k.p.c.

bk